



Η ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1808 για τις οπτικοακουστικές υπηρεσίες

1. Εισαγωγή

Με τα άρθρα 1-31 του Ν 4779/2021, ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία (ΕΕ) 2018/1808 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 14/11/2018 για την ρύθμιση των υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων.

Η εν λόγω Οδηγία τροποποίησε την Οδηγία 2010/13/ΕΕ για την παροχή υπηρεσιών

οπτικοακουστικών μέσων, η οποία είχε ενσωματωθεί με το ΠΔ 109/2010.

Η τροποποίηση της Οδηγίας 2010/13 οφείλεται² στην ανάγκη ρύθμισης της σχετικής αγοράς οπτικοακουστικών μέσων ενόψει των μεταβαλλόμενων συνθηκών στην αγορά των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των καταλυτικών τεχνολογικών εξελίξεων στο χώρο αυτό.

Με την εν λόγω Οδηγία, εκτός των κλασικών υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, ρυθμίζονται το πρώτον και οι υπηρεσίες πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, καθώς και οι υπηρεσίες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, στο βαθμό που παρέχουν προγράμματα ή και βίντεο, παραγόμενα από χρήστες, με σκοπό την ενημέρωση, την ψυχαγωγία ή την επιμόρφωση και υπό την προϋπόθεση ότι η παροχή αυτή αποτε-

λεί βασική λειτουργία της κοινωνικής δικτύωσης (βλ. άρθρο 2 Ν 4779/2021 και άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2010/13).

Με τις νέες διατάξεις διαμορφώνεται ένα ολοκληρωμένο κανονιστικό περιβάλλον για το σύνολο του οπτικοακουστικού τομέα και καθιερώνονται οι αυτοί όροι, μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών οπτικοακουστικών μέσων (παραδοσιακή γραμμική τηλεόραση, κατά παραγγελία οπτικοακουστικές υπηρεσίες, πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο και υπηρεσίες μέσων κοινωνικής δικτύωσης), ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

Επιπλέον ενισχύεται και ρυθμίζεται, εκ νέου, το ζήτημα της προώθησης των ευρωπαϊκών έργων μέσω των τηλεοπτικών οργανισμών και η ενίσχυση της εθνικής και ευρωπαϊκής παραγωγής οπτικοακουστικών έργων, από κατά παραγγελία παρόχους υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας, εγκατεστημένους εκτός Ελλάδος.

1. Με το Ν 4779/2021 εκτός της ενσωμάτωσης στην ελληνική έννομη τάξη της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1808 ρυθμίζονται (στο Β' Μέρος αυτού, άρθρα 37-53) και ζητήματα της εσωτερικής ραδιοηλεκτρονικής αγοράς, πέραν των όσων ρυθμίζονται με την Οδηγία. Για τα ζητήματα αυτά για τα οποία δεν θα κάνουμε αναφορά στην παρούσα παρουσίαση βλ. Π. Δημητρόπουλος/Αλ. Οικονόμου, Οι ρυθμίσεις της ραδιοηλεκτρονικής αγοράς στο Ν 4779/2021, ΔΙΤΕ 4/2020, σ. 598επ. Επίσης για μια περιεκτική και κριτική προσέγγιση του Α' Μέρους του Ν 4779/2021 βλ. Π. Λαμπροπούλου, Ο νέος νόμος 4779/2021 για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ)2010/13 σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, ΔΙΤΕ 4/2020, σ. 591επ.

2. Βλ. τις εισαγωγικές παρατηρήσεις (Προοίμιο) 1-64 της Οδηγίας (ΕΕ L 303/69, της 28.11.2018), Πρβλ. τα αναφερόμενα στις σ. 52-54 της αιτιολογικής έκθεσης του Ν 4779/2021.



**Παναγιώτης
Δημητρόπουλος**
Δικηγόρος, ΔΜΣ Δημοσίου
Δικαίου και Φιλοσοφίας Δικαίου

Ειδικότερα:

2. Ρυθμίσεις για τις πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν 4779/2021, ως υπηρεσία πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο ορίζεται η υπηρεσία εκείνη, με την οποία παρέχονται στο ευρύ κοινό, είτε προγράμματα είτε βίντεο παραγόμενα από χρήστες (ή και τα δύο) για τα οποία ο πάροχος της πλατφόρμας, δεν έχει συντακτική ευθύνη. Σκοπός των προγραμμάτων θα πρέπει να είναι η ενημέρωση ή η ψυχαγωγία ή η επιμόρφωση μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η οργάνωση των οποίων καθορίζεται από τον πάροχο της πλατφόρμας (μεταξύ άλλων), με την χρήση αυτοματοποιημένων μέσων ή αλγορίθμων, ιδίως με την προβολή, την επισήμανση και τον καθορισμό αλληλουχίας.

Στην παραπάνω υπηρεσία υπάγονται και οι υπηρεσίες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, στο βαθμό που παρέχουν προγράμματα ή βίντεο παραγόμενα από χρήστες, με τους

ανωτέρω σκοπούς και υπό την προϋπόθεση ότι η παροχή αυτή αποτελεί βασική υπηρεσία της υπηρεσίας κοινωνικής δικτύωσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 31 του νόμου, οι πάροχοι πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, υπάγονται στη δικαιοδοσία της χώρας μας, ακόμη και εάν δεν είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, υπό την προϋπόθεση ότι είτε η μητρική επιχείρηση, είτε η θυγατρική επιχείρηση του παρόχου ή άλλη επιχείρηση του ομίλου στον οποίο ανήκει ο πάροχος, είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα. Στη βάση αυτή το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης υποχρεούται να καταρτίσει κατάλογο των παρόχων πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο και να προσδιορίσει τα στοιχεία που πρέπει να υποβάλλονται στο Μητρώο από αυτούς. Και τούτο, προκειμένου να καταστεί εφικτός ο έλεγχος συμμόρφωσης τους σχετικά με την τήρηση των υποχρεώσεων που επιβάλλει, το άρθρο 32 του νόμου (πρβλ. το άρθρο 28β της Οδηγίας ΕΕ 2010/13).

Ειδικότερα με το άρθρο 32 επιβάλλεται η υποχρέωση των παρόχων πλατφορμών διαμοιρασμού βίντεο, να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των ανηλίκων από προγράμματα και βίντεο παραγόμενα από χρήστες από οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις που μπορεί να έχουν αρνητική επίδραση στη σωματική, ψυχική ή ηθική τους ανάπτυξη αλλά και του ευρέως κοινού από προγράμματα και βίντεο, που εμπεριέχουν υποκίνηση σε βία, ρητορική μίσους ή διαδόσεις που συνιστούν δημόσια πρόσκληση σε τέλεση αδικημάτων παιδικής πορνογραφίας και αδικημάτων ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Επιπλέον, οι πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο, οφείλουν να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας αναφορικά με τον τρόπο προβολής οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων, είτε προωθούνται, πωλούνται και ταξινομούνται από τις ίδιες, είτε όχι.

Αναφορικά, δε, με την προστασία των ανηλίκων από τυχόν επιβλαβές περιεχόμενο

και ως προς την τήρηση της νομοθεσίας σχετικά με τις εμπορικές οπτικοακουστικές ανακοινώσεις, οι πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα ελέγχου πρόσβασης στα οποία περιλαμβάνονται ιδίως: α/ η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων ενημέρωσης των χρηστών αναφορικά με την ανάρτηση επιβλαβούς, για τους ανηλικούς ή το ευρύ κοινό, περιεχομένου, β/ η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας των χρηστών της πλατφόρμας, γ/η οργάνωση συστημάτων γονικού ελέγχου, δ/ η πρόβλεψη της δυνατότητας των χρηστών που μεταφορτώνουν βίντεο, να δηλώνουν, στο βαθμό που το γνωρίζουν, εάν τα βίντεο αυτά περιέχουν οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις, ε/ η λειτουργία διαφανών, εύχρηστων και αποτελεσματικών διαδικασιών επίλυσης διαφορών, σχετικά με καταγγελίες χρηστών, αναφορικά με τυχόν επιβλαβές περιεχόμενο των προγραμμάτων για τους ανηλικούς.

Για την διασφάλιση της τήρησης της νομοθεσίας, αναφορικά με το περιεχόμενο των αναρτήσεων, οι πάροχοι υποχρεούνται να υποβάλλουν στο ΕΣΡ τον αριθμό των παραπόνων που έλαβαν ανά κατηγορία θέματος (παράπονα αναφορικά με τον μισαλλόδοξο λόγο, την προστασία των ανηλικών, την παιδική πορνογραφία κ.λπ) και των απαντήσεων που έδωσαν, τον αριθμό των υποθέσεων για τις οποίες χρήστες κατέφυγαν σε εξωδικαστική διαμεσολάβηση καθώς και πληροφορίες για τα συστήματα γονικού ελέγχου και εξακρίβωσης ηλικίας που έχουν εγκατασταθεί, όπως και κάθε άλλη πληροφορία που θα καθορίσει το ΕΣΡ με σχετική απόφασή του.

Το ΕΣΡ έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης των ανωτέρω υποχρεώσεων, οι οποίες κυμαίνονται από απλή σύσταση για συμμόρφωση και πρόστιμα και φτάνουν σε προσωρινή ή και οριστική διακοπή λειτουργίας της πλατφόρμας (βλ. άρθρο 36 παρ. 3 Ν 4779/2021).

3. Η ενίσχυση της εθνικής και ευρωπαϊκής παραγωγής οπτικοακουστικών έργων

Με το άρθρο 17 παρ. 1 του Ν 4779/2021 οι πάροχοι των κατά παραγγελία μέσων επι-

Το ΕΣΡ καλείται να ασκήσει νέες αρμοδιότητες εποπτείας στο πεδίο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών, πέραν των ρητώς επιβαλλόμενων από το άρθρο 15 του Συντάγματος

κοινωνίας οφείλουν να περιλαμβάνουν ευρωπαϊκά έργα στους καταλόγους τους, σε ποσοστό τουλάχιστον 30%.

Ο νομοθέτης επίσης επέλεξε με την παρ. 2 του ως άνω άρθρου να επιβάλει στους κατά παραγγελία υπηρεσιών εγκατεστημένους παρόχους σε άλλο κράτος - μέλος της ΕΕ, εφόσον ειδικώς απευθύνονται σε κοινό εντός της Ελλάδας, την υποχρέωση να συνεισφέρουν οικονομικά κάθε χρόνο ποσό ίσο με το 1,5% του κύκλου εργασιών τους, είτε: α/ για την παραγωγή ελληνικών οπτικοακουστικών έργων, είτε β/ για την αγορά δικαιωμάτων σε ελληνικά οπτικοακουστικά έργα που δεν έχουν κυκλοφορήσει, είτε γ/ καταβάλλοντας το ανωτέρω ποσοστό του κύκλου εργασιών τους σε ειδικό λογαριασμό του Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας για την ενίσχυση των ελληνικών παραγωγών.

Σημειώνεται ότι για τους παρόχους των κατά παραγγελία υπηρεσιών οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, εφαρμόζεται το άρθρο 8 παρ. 3 του Ν 3905/2010 το οποίο ορίζει ότι: «Οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί, εξαιρουμένων των παρόχων περιεχομένου περιφερειακής εμβέλειας επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, υποχρεούνται να διαθέτουν κάθε χρόνο το 1,5% των ετήσιων διαφημιστικών εσόδων τους για την παραγωγή κινηματογραφικών έργων που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3»³.

Από τις ανωτέρω υποχρεώσεις εξαιρούνται οι πάροχοι υπηρεσιών με χαμηλό κύκλο εργασιών ή χαμηλή θέαση⁴.

3. Βλ. σχετικώς και την παρ. 4 του άρθρου 8 Ν 3905/2010 για τις αντίστοιχες υποχρεώσεις των εταιρειών παροχής συνδρομητικών υπηρεσιών και την παρ. 6 για τις υποχρεώσεις των εταιρειών παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και νέων τεχνολογιών.

4. Πρβλ. την παρ. του άρθρου 8 του Ν 3905/2010 σχετικά με την εξαίρεση για τους εγκατεστημέ-

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 22, οι τηλεοπτικοί οργανισμοί, εθνικής εμβέλειας υποχρεούνται να μεταδίδουν ευρωπαϊκά έργα σε ποσοστό άνω του 50% του συνολικού χρόνου των μεταδιδόμενων από αυτούς προγραμμάτων καθώς και ευρωπαϊκά έργα ανεξάρτητων παραγωγών σε ποσοστό τουλάχιστον 10% του συνολικού χρόνου εκπομπής τους.

4. Γενικές διατάξεις για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων

Με το Ν 4779/2021 επανακαθορίζονται οι γενικές διατάξεις για το περιεχόμενο των υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, όπως αυτές είχαν αποτυπωθεί στο π.δ. 109/2010.

Ειδικότερα:

Με το άρθρο 8 ορίζεται ότι οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων δεν πρέπει να εμπεριέχουν υποκίνηση σε βία ή μίσος εναντίον ομάδων ανθρώπων ή μελών ομάδας λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας, αναπηρίας, γενεαλογικών καταβολών, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 6 της Οδηγίας 2010/13, όπως αναδιατυπώθηκε στην Οδηγία 2018/1808, οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων δεν πρέπει να εμπεριέχουν επίσης, οποιαδήποτε δημόσια πρόκληση για τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 5 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/541. Μετά από αντιδράσεις οι οποίες προκλήθηκαν κατά την συζήτηση του νομοσχεδίου στη Βουλή, ο νομοθέτης απάλειψε την σχετική διατύπωση που αφορούσε στα εγκλήματα τρομοκρατίας, προκειμένου να αρθεί η ένσταση ότι αυτή η απαγόρευση θα μπορούσε να οδηγήσει σε αθέμιτο περιορισμό της ελευθερίας του λόγου και της καλλιτεχνικής έκφρασης. Η παράλειψη όμως ενσωμάτωσης της εν λόγω απαγόρευσης, με το ανωτέρω σκεπτικό, δεν δικαιολογείται, κατά τη γνώμη μας, καθώς τα εγκλήματα τρομοκρατίας, έχουν τυποποιηθεί επαρκώς στην ελληνική έννομη τάξη αλλά και στο ενωσιακό δί-

νους στην Ελλάδα παρόχους επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης περιφερειακής εμβέλειας.

και, περαιτέρω δε, η δημόσια πρόσκληση για την τέλεση τόσο των κακουργημάτων όσο και πλημμελημάτων ήδη προβλέπεται και τιμωρείται βάσει του άρθρου 184 ΠΚ.

Περαιτέρω, με το άρθρο 9 του νόμου, εισάγονται ενιαίες ρυθμίσεις για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων αναφορικά με την προστασία των ανηλίκων, με την επισήμανση ότι το πλέον επιβλαβές περιεχόμενο για την περίπτωση τους, όπως είναι η προβολή σκηνών αδικαιολόγητης βίας και πορνογραφίας, πρέπει να υπόκεινται στα αυστηρότερα μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν θα έχουν πρόσβαση σε αυτές.

Περαιτέρω, ο νομοθέτης απαγορεύει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ανηλίκων από τους παρόχους των υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας για εμπορικούς σκοπούς (όπως είναι η άμεση εμπορική προώθηση, η ανάλυση προφίλ και η συμπεριφορική διαφήμιση).

Επιπλέον, απαγορεύεται η παρουσίαση των ανηλίκων-δραστήριων αξιοποιούντων πράξεων καθώς και η συμμετοχή ανηλίκων, μαρτύρων ή θυμάτων αξιόποινων πράξεων ή δυστυχημάτων καθώς και ανηλίκων που βρίσκονται σε μειονεκτική - ευάλωτη θέση, σε όλα τα προγράμματα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου η παρουσίαση είναι αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού, δεν προκαλεί βλάβη στην προσωπικότητά του ανηλίκου και έχει δοθεί έγγραφη συναίνεση των προσώπων που ασκούν την γονική μέριμνα ή την επιμέλεια.

Περαιτέρω με το άρθρο 10 του νόμου ρυθμίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες των οπτικοακουστικών μέσων. Σύμφωνα με τη διάταξη, η προσβασιμότητα επιτυγχάνεται ιδίως με τον υποτιτλισμό των προγραμμάτων, την χρήση της νοηματικής γλώσσας, την ακουστική περιγραφή και τον ακουστικό υποτιτλισμό.

Το ΕΣΡ, σε συνεργασία με κάθε αρμόδια αρχή, οφείλει να παρέχει στα άτομα με αναπηρία, πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στα προγράμματα των παρόχων των σχετικών υπηρεσιών, καθώς και την δυνατότητα υποβολής εκ μέρους τους καταγγελιών μέσων ειδικού ιστότοπου.

Από την ανεξαρτησία και την πραγματική δυνατότητα του ΕΣΡ θα κριθεί αν το νέο θεσμικό πλαίσιο που εισήχθη με το Ν 4779/2021 θα έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα στο χώρο των Μέσων

Περαιτέρω, με τα άρθρα 14, 15 και 16, ο νομοθέτης καθόρισε εκ νέου τις γενικές υποχρεώσεις για το περιεχόμενο και την προβολή των οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων, της χορηγίας και της τοποθέτησης προϊόντων, αντικαθιστώντας τα άρθρα 10, 11 και 12 του Π.Δ/τος 109/2010.

Ειδικότερα, ως προς τις εμπορικές οπτικοακουστικές ανακοινώσεις, προβλέφθηκε (άρθρο 14 παρ. 7), πέραν των απαγορεύσεων που ορίζονταν στο π.δ. 109/2010, οι οποίες αναδιατυπώθηκαν, η απαγόρευση μετάδοσης ανακοινώσεων για τυχερά παιχνίδια (πλην της περίπτωσης που η διεξαγωγή τους είναι νόμιμη σύμφωνα με τον νόμο 4002/2011).

Επίσης ορίστηκε ότι οι οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις δεν επιτρέπεται να εκθέτουν το κοινό σε κίνδυνο παραπλάνησης και να αποδίδουν στα προϊόντα μη επιστημονικά τεκμηριωμένες και αποδεικνυόμενες ιατρικές και θεραπευτικές ιδιότητες (άρθρο 14 παρ. 8)

Ως προς το θεσμό της χορηγίας ο νομοθέτης (άρθρο 15 παρ. 3) προέβλεψε την απαγόρευσή τους και στις επιχειρήσεις παρασκευής και διάθεσης ηλεκτρονικών τσιγάρων και περιεκτών επαναπλήρωσης. Τέλος, επαναλήφθηκε (άρθρο 15 παρ. 6) η απαγόρευση χορηγίας σε ειδησεογραφικά προγράμματα και προγράμματα επικαιρότητας, με την εξαίρεση όμως, αυτή τη φορά, τη χορηγία στα δελτία καιρού και στα αθλητικά δελτία.

Περαιτέρω ως προς την τοποθέτηση προϊόντων επισημαίνεται, σε σχέση με το προϊσχύσαν άρθρο 12 του ΠΔ 109/2010, ότι αυτή πλέον επιτρέπεται σε όλες τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων (άρθρο 16 παρ. 2) με εξαίρεση τα ειδησεογραφικά προγράμματα, τα προγράμματα επικαιρότητας, τα προγράμματα θρησκευτικού περιεχομένου, τα παιδικά προγράμματα και

τα προγράμματα για θέματα καταναλωτών. Σημειώνεται ότι με βάση την προϊσχύσασα διάταξη του άρθρου 12 του ΠΔ 109/2010, η τοποθέτηση προϊόντος απαγορευόταν γενικώς, επιτρεπόταν δε κατ' εξαίρεση σε κινηματογραφικά έργα και σειρές καθώς και σε αθλητικά και ελαφρά ψυχαγωγίας προγράμματα, εφόσον πληρούσαν σωρευτικά μια σειρά από προϋποθέσεις.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 3 του νόμου η τοποθέτηση προϊόντος, όπως και στην προϊσχύσασα νομοθεσία, θα πρέπει να μην συνιστά ευθεία παρακίνηση σε αγορά ή μίσθωση του προϊόντος ή της υπηρεσίας για την οποία λαμβάνει χώρα τοποθέτηση, σε υπερβολική προβολή των προϊόντων και σε προβολή της ευθύνης και της συντακτικής ανεξαρτησίας του παρόχου της οπτικοακουστικής υπηρεσίας.

5. Ρυθμίσεις για την τηλεοπτική διαφήμιση και τηλεπώληση

Με τα άρθρα 23-29 του νόμου επανακαθορίζονται οι κανόνες για τις τηλεοπτικές διαφημίσεις και τηλεπωλήσεις και αντικαθίστανται τα άρθρα 20-25 του ΠΔ 109/2010.

Εν προκειμένω επισημαίνεται ότι προβλέπεται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 23 του νόμου, η μετάδοση μεμονωμένων τηλεοπτικών μηνυμάτων και μηνυμάτων τηλεπώλησης σε μεταδόσεις αθλητικών εκδηλώσεων, απαγορεύεται η τηλεπώληση φαρμάκων για τα οποία απαιτείται άδεια κυκλοφορίας, οι τηλεπωλήσεις στις παιδικές εκπομπές, και επαναπροσδιορίζονται τα κριτήρια για την τηλεοπτική διαφήμιση και τηλεπώληση αλκοολούχων ποτών.

6. Ο ρόλος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης

Με τον νόμο 4779/2021 το ΕΣΡ καθίσταται η αρμόδια αρχή εποπτείας για όλους πλέον τους παρόχους οπτικοακουστικών υπηρεσιών που υπάγονται στην Οδηγία 2018/1808 είτε αυτοί εντάσσονται στα κλασικά ΜΜΕ - πάροχοι τηλεοπτικών προγραμμάτων γραμμικών και μη- είτε εντάσσονται στους παρόχους υπηρεσιών πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών μέσων κοινωνικής δικτύωσης όταν η βασική τους λειτουργία συνίσταται στη παροχή προ-



γραμμάτων και βίντεο με σκοπό την ενημέρωση, την ψυχαγωγία ή την επιμόρφωση (άρθρο 33).

Το ΕΣΡ, με βάση το άρθρο 3 παρ. 6 του νόμου, είναι υποχρεωμένο να καταρτίσει και να διατηρεί ενημερωμένο κατάλογο παρόχων υπηρεσιών μέσω επικοινωνίας που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, καθώς και να κοινοποιεί τον κατάλογο αυτό στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Επίσης, το ΕΣΡ είναι αρμόδιο για την τήρηση μητρώου καναλιών και πλατφορμών διαμοιρασμού βίντεο καθώς και μέσων κοινωνικής δικτύωσης αναφορικά με τις μεταδόσεις που γίνονται από αυτά στην Ελληνική Επικράτεια (παρ. 4 άρθρου 7 του νόμου).

Στη βάση αυτή, το ΕΣΡ, τηρεί το αρχείο των αδειοδοτημένων σε άλλα κράτη καναλιών που μεταδίδονται στην Ελλάδα στο οποίο καταγράφονται και τυχόν παραβάσεις που έχουν διαπιστωθεί.

Επίσης, συμμετέχει στην κατάρτιση Κωδικών Δεοντολογίας των παρόχων υπηρεσιών μέσω επικοινωνίας, των παρόχων υπηρεσιών πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο καθώς και των παρόχων διαφήμισης και επικοινωνίας σε συνεργασία με τις Ενώσεις Καταναλωτών.

Το ΕΣΡ, επίσης, καθίσταται αρμόδιο για την τήρηση εκ μέρους των παρόχων οπτικοακουστικών υπηρεσιών των διατάξεων για την προώθηση των ευρωπαϊκών παραγωγών, συλλέγοντας στοιχεία για τα έσοδα που πραγματοποιούν στην Ελλάδα, προκειμένου να υπολογισθεί η συνεισφορά τους στην ελληνική οπτικοακουστική παραγωγή και συγκεντρώνει τα απαραίτητα στοιχεία αναφορικά με την μετάδοση ευρωπαϊκών έργων από τους τηλεοπτικούς οργανισμούς στην Ελλάδα ως υλικό της σχετικής έκθεσης της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, που υποβάλλεται ανά διετία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στο ΕΣΡ, τέλος, ανατίθεται η αρμοδιότητα (βλ. άρθρο 36 παρ.3) της επιβολής κυρώσεων στις πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, για τυχόν παραβάσεις των προβλεπόμενων στο νόμο (άρθρο 32) υποχρεώσεών τους.

7. Τελικές παρατηρήσεις

Ο νομοθέτης με τον νόμο 4779/2021, ενσωματώνοντας την Οδηγία 2018/1808 στην ελληνική έννομη τάξη, προέβη σε ένα πρώτο αλλά αποφασιστικό βήμα για την ρύθμιση με ενιαίο τρόπο, των υπηρεσιών οπτικοα-

κουστικών μέσω στην χώρα, είτε αυτές συνιστούν αντικείμενο τηλεοπτικής εκπομπής, είτε κατά παραγγελία υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσω, είτε υπηρεσίας πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο.

Σημειώνεται ότι στο μέχρι πρότινος ισχύον νομικό πλαίσιο δεν είχαν επαρκώς ρυθμιστεί οι κατά παραγγελία υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσω ενώ απουσίαζαν οι ρυθμίσεις για τις υπηρεσίες πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο.

Κριτήριο πλέον για την υπαγωγή των παρόχων στις ενιαίες ρυθμίσεις για τα οπτικοακουστικά μέσα είναι η παροχή στο κοινό προγραμμάτων με στόχο την ενημέρωση, την ψυχαγωγία και την εκπαίδευση, ανεξαρτήτως του τρόπου και του μέσου με τον οποίο μεταδίδονται.

Δεδομένων των ανωτέρω, το ΕΣΡ καλείται να ασκήσει νέες αρμοδιότητες εποπτείας στο πεδίο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών, πέραν των ρητώς επιβαλλόμενων από το άρθρο 15 του Συντάγματος. Την εποπτεία αυτή οφείλει να ασκήσει με τρόπο αμερόληπτο και διαφανή, υπηρετώντας τους στόχους που το ίδιο το Σύνταγμα αλλά και η ενωσιακή νομοθεσία επιβάλλει: την πολυφωνία, την πολιτισμική πολυμορφία, την προστασία της ανήλικης νεότητας αλλά και περαιτέρω την προστασία των καταναλωτών, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

Δυστυχώς ο νομοθέτης, δεν προέβλεψε στην παρούσα φάση τα σχετικά με την αναδιοργάνωση και την ενίσχυση του ΕΣΡ, αφήνοντας για το μέλλον, θεσμικές παρεμβάσεις που θα κατοχυρώσουν, περαιτέρω όχι μόνο την θεσμική ανεξαρτησία του ΕΣΡ αλλά και την πραγματική δυνατότητά του να εποπτεύσει τον χώρο των επιχειρήσεων παροχής οπτικοακουστικών υπηρεσιών.

Από την ανεξαρτησία και την πραγματική δυνατότητα του ΕΣΡ θα κριθεί αν το νέο θεσμικό πλαίσιο που εισήχθη με το Ν 4779/2021 θα έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα στο χώρο των Μέσων, ο οποίος εξακολουθεί να παραμένει στην πράξη αρρυθμιστος. ☒